

**Informacje o charakterze jakościowym dotyczące adekwatności kapitałowej
Banku Spółdzielczego w Pieńsku
według stanu na 31 grudnia 2017 roku**

I. Informacje ogólne:

1. Bank Spółdzielczy w Pieńsku, zwany dalej Bankiem, z siedzibą w Pieńsku, ul. Staszica 20, przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na 31 grudnia 2017 roku.
2. W 2017 roku Bank prowadził działalność w ramach struktury organizacyjnej:
  - Centrala Banku w Pieńsku, ul. Staszica 20,
  - Oddział w Węglińcu, ul. Kościuszki 6,
  - Punkt Kasowy w Węglińcu, ul. Sikorskiego 3,
  - Punkt Obsługi Klienta w Zgorzelcu, ul. Orzeszkowej 1.
3. Według stanu na 31 grudnia 2017 roku Bank nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.
4. Bank Spółdzielczy w Pieńsku zrzeszony jest na podstawie odrębnej umowy z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. z siedzibą w Warszawie. W dniu 31 grudnia 2015 r. Bank przystąpił do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
5. W 2017 r. skład Zarządu Banku uległ zmianie i kształtował się następująco:
  - Prezes Zarządu – Agnieszka Gradecka,
  - Wiceprezes Zarządu ds. finansowych – Justyna Glinka,
  - Wiceprezes Zarządu ds. handlowych – Agnieszka Wojtasińska.
6. Skład Rady Nadzorczej Banku powołany został 04.06.2014 r. przez Zebranie Przedstawicieli. Zgodnie ze Statutem Banku Spółdzielczego w Pieńsku Rada Nadzorcza liczy 6 osób. W 2017 roku Rada Nadzorcza pracowała w następującym składzie:
  - Przewodniczący – Mirosław Matuszewski,
  - Zastępca Przewodniczącego – Tadeusz Łowicki,
  - Sekretarz – Elżbieta Kardach,
  - Członek – Seweryna Burda,
  - Członek – Andrzej Jakubas,
  - Członek – Krzysztof Wiszniewski.

II. Cele strategiczne oraz zasady zarządzania ryzykiem istotnym.

Każda aktywność podejmowana przez Bank Spółdzielczy w Pieńsku, zwany dalej Bankiem związana jest z ryzykiem, wynikającym między innymi ze zmian w otoczeniu regulacyjnym, gospodarczym, demograficznym, politycznym itp. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka. Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka występującym w Banku Spółdzielczym w Pieńsku jest ryzyko kredytowe w tym ryzyko koncentracji, ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych.

Jednocześnie w Banku występują inne istotne ryzyka, które Bank identyfikuje w procesie przeglądu zarządczego szacowania kapitału wewnętrznego (ICAAP):

- ryzyko rynkowe rozumiane jako ryzyko walutowe,
- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko płynności,
- ryzyko kapitałowe.

Ryzyko kredytowe:

- Cele strategiczne zarządzania ryzykiem kredytowym:

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i ilości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych. W celu osiągnięcia długofalowych zamierzeń w zakresie ryzyka kredytowego, w Banku badaniu poddaje się min. czynniki ryzyka zmian makroekonomicznych oraz ryzyka rezydualnego.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego,
  - 2) podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela,
  - 3) działania organizacyjno-proceduralne.
- Proces zarządzania ryzykiem kredytowym:
Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku przebiega w następujących etapach:
- 1) Identyfikacja czynników ryzyka kredytowego,
  - 2) Ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity),
  - 3) Monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka,
  - 4) Wdrażanie technik redukcji ryzyka,
  - 5) Zarządzanie ryzykiem rezydualnym (w tym analiza ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznych – zgodnie z zapisami Rekomendacji „S”).
  - 6) Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, zgodnie z Rekomendacją „T”.
  - 7) Przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
  - 8) Weryfikacja przyjętych procedur,
  - 9) Kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym.

- Organizacja zarządzania ryzykiem kredytowym:

Rada Nadzorcza określa cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku, ujęte w „Strategii zarządzania ryzykiem”. Rada Nadzorcza sprawuje także nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem kredytowym Banku.

Podmiotami odpowiedzialnymi za opracowanie, wdrażanie i przestrzeganie regulacji wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku są:

- 1) Prezes Zarządu nadzorujący ryzyko kredytowe Banku,
- 2) Wiceprezes Zarządu ds. finansowych, nadzorujący działalność kredytową,
- 3) Komitet Kredytowy, opiniujący ryzyko transakcji kredytowych,
- 4) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz, (komórka monitorująca ryzyko) odpowiedzialny za opracowanie propozycji rodzajów i wysokości limitów wewnętrznych, ich okresowej weryfikacji, analiz ryzyka kredytowego, wewnętrznych regulacji Banku,
- 5) Zespół Analityków Kredytowych odpowiedzialny za identyfikację ryzyka kredytobiorców ocenianych i monitorowanych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Banku oraz za przygotowanie analizy portfela kredytowego na podstawie zgromadzonej sprawozdawczości,
- 6) Komórka audytu wewnętrznego przeprowadzające kontrolę poprawności zarządzania ryzykiem kredytowym,
- 7) Wszyscy pracownicy Banku zobowiązani do przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku oraz do przeprowadzania rzetelnej kontroli bieżącej.

Ryzyko kredytowe Banku rozpatrywane jest w dwóch aspektach:

- ryzyka pojedynczej transakcji,
- ryzyka łącznego portfela kredytowego.

W odniesieniu do ryzyka pojedynczej transakcji bank prowadzi następujące działania:

- wdrożenie statystycznych metod oceny zdolności kredytowej dostosowanych do charakterystyki ryzyka poszczególnych grup kredytobiorców, wykorzystujących dane statystyczne np. GUS dotyczące minimum egzystencji lub średniego miesięcznego wynagrodzenia także dane statystyczne pochodzące z międzybankowych baz danych,
- wdrożenie metod ograniczających nadmierne zadłużanie się gospodarstw domowych, kredytowanych przez Bank,
- zatwierdzenie zasad monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej oraz zabezpieczeń,
- przeprowadzanie klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów,
- udzielanie pełnomocnictw do podejmowania decyzji kredytowych na podstawie systemu kompetencji decyzyjnych obowiązujących w Banku,
- rozdzielenie funkcji związanych z bezpośrednią obsługą klienta (gromadzenie dokumentów, przygotowanie danych do analiz, sporządzanie propozycji klasyfikacji na podstawie monitoringu sytuacji klienta) od oceny ryzyka przez decydentów,
- analiza wskaźnika LtV przy kredytach zabezpieczonych hipotecznie.

W obszarze ryzyka portfela to bank prowadzi następujące działania:

- dywersyfikacja kredytów,
- pozyskiwanie do współpracy klientów o dobrej sytuacji ekonomicznej, sprawdzonej reputacji, dobrze współpracujących w Banku,
- tworzenie, weryfikacja i analiza wykonania limitów koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań,
- opracowanie systemu informacji zarządczej w zakresie działalności kredytowej,
- analiza rynku, w tym rynku nieruchomości,
- wykorzystanie baz danych, dotyczących zadłużenia gospodarstw domowych,
- ocena jakości portfela kredytowego oraz wskaźnika pokrycia rezerwami kredytów zagrożonych.

Decyzje w odniesieniu do transakcji obciążonych ryzykiem kredytowym podejmowane są przez Zarząd Banku po zasięgnięciu opinii Komitetu Kredytowego, którego zasady i tryb działania regulują odrębne przepisy. Dla celów decyzyjnych osoby zajmujące określone stanowiska w Banku tworzą właściwe poziomy decyzyjne zgodnie z nadanymi im uprawnieniami.

Bank podejmując decyzje o zaangażowaniu kredytowym dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczenia bank ocenia według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej oraz wpływu na poziom tworzonych rezerw celowych. W celu zmniejszenia ekspozycji banku na ryzyko kredytowe przy ustanawianiu prawnego zabezpieczenia bank stosuje zasadę dywersyfikacji zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych jak i osobistych.

Prawne zabezpieczenie wierzytelności banku stanowi potencjalne źródło spłaty tej wierzytelności. Z tego względu wartość rynkowa przyjętych zabezpieczeń jest systematycznie monitorowana.

Ryzyko walutowe:

- Cele strategiczne zarządzania ryzykiem walutowym:

Ryzyko walutowe, rozumiane jako ryzyko kursu walutowego, oznacza niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian kursów walutowych na sytuację finansową Banku, w tym jego wynik finansowy i fundusze własne. Zawieranie transakcji w walutach obcych ma na celu dążenie do wypracowania założonego w planie wyniku finansowego, przy jednoczesnym utrzymaniu ekspozycji na ryzyko walutowe na poziomie zaakceptowanym przez radę Nadzorczą i Zarząd Banku Spółdzielczego w Pieńsku. Bank dąży do realizacji wyniku finansowego przyjętego w planie finansowym na dany rok obrachunkowy i jednocześnie utrzymania niskiej wrażliwości wyniku finansowego, w szczególności wyniku z tytułu transakcji wymiany walutowej by dotrzymane były limity obowiązujące w Banku dla ryzyka rynkowego.

- Proces zarządzania ryzykiem walutowym:

Zarządzanie ryzykiem towarzyszącym transakcjom walutowym uwzględnia w szczególności następujące rodzaje ryzyka :

- a) ryzyko kursowe,
- b) ryzyko finansowe, w tym ryzyko stopy procentowej i ryzyko płynności,
- c) ryzyko operacyjne.

Komórki organizacyjne Banku są zobligowane do uwzględnienia występowania ryzyka walutowego w obszarze ich działania.

- a) Zespół produktów bankowych i marketingu – w zakresie realizacji przekazów operacji dokumentowych w obrocie dewizowym, wprowadzania do oferty Banku walutowych i/lub indeksowanych do walut obcych produktów depozytowych i kredytowych oraz w zakresie zarządzania gotówką,
- b) Wiceprezes Zarządu ds. finansowych – w zakresie przyjętych zasad rachunkowości i określenia reguł prowadzenia rachunkowości w jednostkach organizacyjnych Banku,
- c) Zespół zarządzania ryzykami i analiz – w zakresie monitorowania ryzyka finansowego limitowanie zaangażowania na rynku międzybankowym dla banków krajowych.

Zarządzanie ryzykiem walutowym polega na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko. Z zarządzaniem ryzykiem walutowym wiąże się :

- a) Zarządzenie pozycją walutową Banku poprzez zapewnienie odpowiedniej struktury walutowej,
- b) Zapewnienie płynności płatniczej Banku,
- c) Kontrola i monitorowanie różnych rodzajów ryzyka

- Organizacja zarządzania ryzykiem walutowym:

1. Rada Nadzorcza :

- a) Akceptuje i dokonuje okresowego przeglądu poziomu podejmowanego ryzyka oraz systemu zarządzania ryzykiem w Banku,
- b) Zapoznaje się okresowo z oceną systemu kontroli ryzyka rynkowego w Banku oraz przestrzegania limitów ekspozycji na ryzyko rynkowe,
- c) Zatwierdza politykę i strategię w zakresie działalności walutowej,
- d) Sprawuje ogólny i stały nadzór nad realizacją strategii zarządzania ryzykiem.

2. Zarząd Banku :

- a) Zatwierdza struktury organizacyjne systemu zarządzania ryzykiem walutowym,
- b) Zatwierdza strategię zarządzania ryzykiem walutowym Banku,
- c) Zatwierdza limity ryzyka walutowego,
- d) Okresowo kontroluje poziom podejmowanego ryzyka walutowego,
- e) Okresowo dokonuje oceny adekwatności systemu zarządzania ryzykiem walutowym oraz wielkości limitów ryzyka w kontekście przyjętych celów finansowych Banku.

3. Zespół zarządzania ryzykami i analiz:

- a) Dokonuje bieżącego zarządzania ryzykiem walutowym występującym w Banku,
- b) Określa pozycje walutowe oraz oblicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego przy pomocy przyjętego w Banku modelu,
- c) Sprawuje bieżącą kontrolę nad przestrzeganiem limitów pozycji walutowych zatwierdzonych Uchwałą Zarządu, a w przypadku ich przekroczenia podejmowanie działań w celu przywrócenia limitów do odpowiedniego poziomu,
- d) Opracowuje regulacje wewnętrzne dotyczące ryzyka walutowego w Banku oraz dokonuje ich aktualizacji,
- e) Przedkłada propozycje limitów pozycji walutowych dla całego Banku,

- f) Opracowuje strategię zarządzania ryzykiem walutowym w Banku,
  - g) Przekazuje Zarządowi raz na kwartał raport podsumowujący.
4. Zespół finansowo-księgowy :
- a) Przygotowuje i analizuje dzienne raporty dotyczące wyników pomiarów ryzyka walutowego,
  - b) Sporządza dzienny raport pozycji walutowej Banku, wygenerowany automatycznie z systemu informatycznego,
  - c) Odpowiada za poprawne rozliczenie i zaksięgowanie transakcji dewizowych,
  - d) Rozlicza operacje walutowe uznające i obciążające rachunek bieżący-walutowy banku w Banku Zrzeszającym,
  - e) Dokonuje analizy zgodności stanu sald na rachunku bieżącym w BZ poprzez : kontrolę bilansu walutowego, weryfikację zgodności stanów poszczególnych rachunków z wyciągami rachunków otrzymanymi z Banku obsługującego w którym rachunki są umiejscowione.

Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej:

- Cele strategiczne zarządzania ryzykiem stopy procentowej:

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie zmienności wyniku odsetkowego w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą w ramach zatwierdzonej strategii.

Celem jest utrzymanie niskiej wrażliwości wyniku odsetkowego na zmiany rynkowych stóp procentowych. Bank będzie utrzymywał pozycję luki w ramach przyjętych strategii zarządzania ryzykiem stopy procentowej limitów.

- Proces zarządzania ryzykiem stopy procentowej:

Analiza ryzyka stopy procentowej sporządzana przez Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz obejmuje w szczególności :

- a) Strukturę aktywów i pasywów według rodzajów zastosowanych stawek referencyjnych,
- b) Wielkość niedopasowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stawek referencyjnych w poszczególnych przedziałach czasowych,
- c) Informację o poziomie i stopniu wykorzystania poszczególnych limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej, w tym o wynikach testów warunków skrajnych oraz podjętych działaniach lub zaleceniach w przypadku przekroczenia limitów,
- d) Analizę podstawowych wskaźników ekonomicznych z zakresu ryzyka stopy procentowej,
- e) Inne informacje z punktu widzenia zarządzania ryzykiem stopy procentowej,

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w banku ma charakter :

- a) Skonsolidowany,
- b) Całościowy.

W ramach ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka :

- a) Ryzyko bazowe,
- b) Ryzyko przeszacowania
- c) Ryzyko opcji klienta.

- Organizacja zarządzania ryzykiem stopy procentowej:

Za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem stopy procentowej odpowiada Zarząd Banku. Zadania związane z kształtowaniem pozycji bilansowych i pozabilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych Banku wykonuje odpowiednio :

- a) Zarząd w zakresie ustalania oprocentowania produktów, oceny bieżącego i planowanego poziomu ryzyka stopy procentowej,
- b) Zespół zarządzania ryzykami i analiz w zakresie składanie propozycji zmian w strukturze aktywów i pasywów oraz propozycji zmian oprocentowania produktów,

- c) Zespół Finansowo-księgowy i Sprawozdawczości w zakresie kształtowania poziomu pozycji bilansowych i pozabilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Zadania związane z identyfikowaniem, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem poziomu ryzyka stopy procentowej w Banku wykonuje Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz, który również odpowiada za:

- a) Zbieranie danych z systemu księgowego oraz danych pomocniczych z pozostałej dokumentacji Banku,
- b) Monitorowanie przestrzegania limitów dotyczących ryzyka stopy procentowej oraz okresowe weryfikowanie adekwatności ustanowionych limitów,
- c) Sporządzanie okresowych raportów dotyczących ryzyka stopy procentowej,
- d) Przedkładanie raportów z zakresu oceny ryzyka stopy procentowej na posiedzenia Zarządu oraz Rady Nadzorczej,
- e) Ocenę oprocentowania produktów bankowych na tle kształtowania się stóp rynkowych oraz porównywalnej oferty konkurencyjnych banków na lokalnym rynku finansowym,
- f) Okresową ocenę stosowanych w Banku zasad oraz proponowanie ewentualnych zmian,
- g) Weryfikację zastosowanych metod pomiaru ryzyka stopy procentowej.

Ryzyko operacyjne:

- Cele strategiczne zarządzania ryzykiem operacyjnym:

System zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku wdrażany jest w celu:

- 1) minimalizowania strat z tytułu ryzyka operacyjnego,
- 2) usprawniania działań prowadzonych przez Bank,
- 3) zapobiegania powstawania zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażających utratą ciągłości działania Banku.

Bank realizuje cele poprzez:

- 1) monitorowanie wykorzystania limitów tolerancji na ryzyko operacyjne, w tym limitów strat i KRI;
- 2) identyfikację zdarzeń operacyjnych;
- 3) podejmowanie działań mających na celu ograniczenie i zapobieganie wystąpieniu zdarzeń w przyszłości poprzez:
  - a) wzmocnienie funkcji kontroli,
  - b) szkolenie pracowników mające na celu zwiększenie świadomości dotyczącej obszaru ryzyka operacyjnego,
  - c) postępowanie zgodnie z procedurami wewnętrznymi i zewnętrznymi;
  - 4) aktualizację procesów, systemów, listy osób wiodących i rezerwowych;
  - 5) testowanie planów awaryjnych w ramach zarządzania ciągłością działania.

- Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym:

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie, kontrolę oraz redukcję tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły. Proces jest skuteczny poprzez bieżącą identyfikację oraz raportowanie zdarzeń operacyjnych o istotnych stratach, jak również poprzez kontrolę ryzyka.

W Banku są ewidencjonowane informacje o incydentach i zdarzeniach operacyjnych. Informacje te są klasyfikowane zgodnie z przyjętą systematyką ryzyka operacyjnego a następnie są przetwarzane w celu zidentyfikowania profilu oraz określenia poziomu ryzyka operacyjnego Banku.

Bank wyodrębnił następujące czynniki ryzyka operacyjnego: zasoby ludzkie, procesy i systemy, zdarzenia zewnętrzne. Ocena ryzyka operacyjnego dla istotnych obszarów działalności Banku dokonywana jest podczas tworzenia nowych lub modyfikacji już istniejących produktów, procesów i systemów informatycznych oraz zmian w strukturze organizacyjnej Banku. Poziom ryzyka operacyjnego w poszczególnych obszarach ryzyka jest monitorowany przy użyciu wskaźników KRI. Struktura KRI

odzwierciedla profil ryzyka operacyjnego w Banku, odnosząc się do stanów parametrów opisujących funkcjonowanie Banku, w aspektach występowania tego ryzyka.

Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane ex ante poprzez samoocenę ryzyka operacyjnego oraz ex post poprzez rejestrację incydentów i zdarzeń operacyjnych. Ryzyko operacyjne ex ante jest identyfikowane w celu zapobiegania powstawaniu nieakceptowanego poziomu ryzyka operacyjnego w procesach realizowanych przez Bank.

Ryzyko operacyjne ex post jest identyfikowane i rejestrowane w celu rozpoznawania profilu rzeczywistego ryzyka operacyjnego Banku oraz monitorowania poziomu tego ryzyka.

Bieżąca identyfikacja i monitorowanie ryzyka operacyjnego dotyczy jednostek na wszystkich poziomach organizacyjnych i wszystkich pracowników Banku Spółdzielczego w Pieńsku.

Pracownicy na bieżąco kontrolują poziom ryzyka operacyjnego w obszarze wykonywanych przez siebie czynności i aktywnie minimalizują to ryzyko podejmując wszelkie możliwe działania mające na celu uniknięcie strat operacyjnych.

Ryzyko operacyjne w Banku podlega funkcji kontroli oraz audytowi wewnętrznemu.

W Banku zostały zdefiniowane sposoby traktowania zidentyfikowanego ryzyka operacyjnego, tj. jego:

- 1) akceptowanie (świadome niepodejmowanie działań mających na celu ograniczenie prawdopodobieństwa lub skutków zmaterializowania się danego zagrożenia, wraz z ewentualnym zapewnieniem środków na pokrycie potencjalnie związanych z nim strat);
- 2) ograniczanie (przede wszystkim poprzez odpowiednie zdefiniowanie procesów, produktów, systemów, ich opis/procedury oraz wprowadzenie mechanizmów kontrolnych);
- 3) transferowanie (przeniesienie części lub całości ryzyka związanego z danym zagrożeniem na podmiot zewnętrzny, w szczególności poprzez zlecenie wykonywania czynności zewnętrznym dostawcom usług lub stosowanie ubezpieczeń);
- 4) unikanie (niepodejmowanie działań, z którymi wiąże się dane zagrożenie – przy wysokim poziomie ryzyka operacyjnego).

Działania przeciwdziałające ryzyku, polegające na jego unikaniu, ograniczaniu lub transferowaniu i podejmowane są w zależności od zidentyfikowanego poziomu ryzyka operacyjnego w stosunku do tolerancji/apetytu na ryzyko operacyjne określonych przez Zarząd Banku i zaakceptowanych przez Radę Nadzorczą.

- Organizacja zarządzania ryzykiem operacyjnym:

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukcję tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły.

Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane poprzez gromadzenie historycznych danych o zdarzeniach operacyjnych / incydentach operacyjnych powstających wewnątrz banku oraz w miarę możliwości o zdarzeniach operacyjnych poniesionych przez podmioty funkcjonujące w otoczeniu banku, np. przez inne instytucje finansowe, przy czym dane o zdarzeniach zewnętrznych gromadzone są odrębnie od danych o zdarzeniach wewnętrznych. Dane o zdarzeniach operacyjnych / incydentach operacyjnych składają się co najmniej z:

- a) daty wykrycia, daty wystąpienia,
- b) opisu zdarzenia / incydentu,
- c) okoliczności i przyczyny zajścia zdarzenia / incydentu,
- d) wielkości występujących oraz możliwych do wystąpienia strat,
- e) klasyfikacji zdarzeń / incydentów zgodnie z Rekomendacją „M”.

Dodatkową formą identyfikacji ryzyka operacyjnego jest „samoocena” w zakresie ryzyka operacyjnego.

Ryzyko operacyjne jest rejestrowane w celu rozpoznawania profilu oraz monitorowania poziomu tego ryzyka.

Ryzyko operacyjne jest identyfikowane w celu zapobiegania powstawaniu nieakceptowanego poziomu ryzyka operacyjnego w działaniach realizowanych przez Bank, a w szczególności w celu zapobiegania powstawaniu zagrożeń dla zachowania ciągłości działania Banku.

Ocena ryzyka operacyjnego polega w szczególności na określeniu prawdopodobieństwa wystąpienia (częstości) i wielkości możliwych przyszłych strat (dotkliwości) z tytułu ryzyka operacyjnego. Do określenia tych dwóch wielkości wykorzystuje się zarówno mierniki ilościowe (takie jak m.in. historyczne informacje o stratach), jak i jakościowe. Metodą wykorzystywaną przy pomiarze ryzyka jest „mapa ryzyka operacyjnego”, która pozwala dobrać odpowiednie działania nadzorcze.

Ryzyko płynności :

- Cele strategiczne zarządzania ryzykiem płynności:

Pod pojęciem ryzyka płynności w Banku rozumie się zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub Oddziału instytucji kredytowej lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia straty.

Celem polityki Banku w zakresie zarządzania płynnością jest więc:

- a) utrzymanie poziomu płynności zapewniającego regulowanie wszystkich zobowiązań w umownych terminach,
- b) utrzymywanie nadwyżki płynności, złożonej z wolnych od obciążeń, wysokiej jakości aktywów umożliwiającej przetrwanie różnorodnych zdarzeń kryzysowych,
- c) zapewnienie stabilnych, zdywersyfikowanych źródeł finansowania o odpowiedniej jakości,
- d) optymalne zarządzanie środkami płynnymi, w tym nadwyżkami środków finansowych.

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzania nadwyżkami środków finansowych.

- Proces zarządzania ryzykiem płynności:

Proces identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka jest elementem procesu zarządzania ryzykiem płynności w Banku. Na realizację procesu składa się systematyczne stosowanie szeregu metod pomiaru i oceny ryzyka płynności w postaci :

- a) rozpoznawania zapotrzebowania Banku na środki płynne (w tym płynność śróddzienną),
- b) pomiaru i oceny zapasu środków płynnych w tym nadzorczych miar płynności w zakresie płynności krótkoterminowej, nadwyżki płynności,
- c) pomiaru i oceny stabilności źródeł finansowania, w tym szacowanie i ocena środków stabilnych, pomiar i ocena odnawialności i zrywalności depozytów, pomiar i ocena wpływu koncentracji źródeł finansowania,
- d) stosowania metody analizy przepływów, w tym z użyciem analizy luki płynności do celu pomiaru: płynności krótkoterminowej, średnioterminowej, długoterminowej,
- e) analizy płynności długoterminowej, dokonywanie pogłębionej analizy płynności długoterminowej,
- f) oceny wpływu wybranych wskaźników ekonomicznych na płynność a także ocena wskaźników wczesnego ostrzegania,
- g) pomiaru i oceny wykonania odpowiednich limitów,
- h) kontrola i weryfikacja poprawności działania procesu zarządzania ryzykiem płynności,
- i) modyfikacja przyjętych założeń i metod,

Zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się w następujących horyzontach czasowych :

- a) płynność śróddzienna – w bieżącym dniu,
- b) płynność bieżąca – w okresie do 7 dni,
- c) płynność krótkoterminowa – w okresie do 1 miesiąca,
- d) płynność średnioterminowa- w okresie od 1 do 12 miesięcy,
- e) płynność długoterminowa – w okresie powyżej 12 miesięcy.

Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz monitoruje płynność finansową Banku za pomocą analizy :

- a) urealnionej luki płynności,

- b) wskaźników płynności i stabilności bazy depozytowej,
- c) osadu we wkładach dla depozytów bieżących i terminowych podmiotów niebankowych,
- d) koncentracji depozytów,
- e) zrywalności depozytów oraz wcześniejszych spłat kredytów.

- Organizacja zarządzania ryzykiem płynności:

Za zarządzanie płynnością śróddzienną i bieżącą w Banku odpowiada Zespół Finansowo-Księgowy i Sprawozdawczości oraz za utrzymanie i skład portfela aktywów płynnych na poziomie zabezpieczającym płynność finansową Banku i zapobiegającym powstaniu strat operacyjnych wynikających z ryzyka płynności rynku. Zarządzanie płynnością śróddzienna obejmuje :

- a) zarządzanie stanem gotówki w kasach i skarbcu w tym: ustalanie stanu gotówki pozostającej do dyspozycji Banku, ustalanie sumy odprowadzeń i zasileń gotówkowych, sprawdzanie większych planowanych wypłat z rachunku klientów, wypłat kredytów,
- b) zarządzanie stanem gotówki na rachunku bieżącym Banku w tym : uzyskiwanie informacji o stanie rachunku bieżącego, wyliczanie stanu rachunku bieżącego, ustalanie kwot przeznaczonych do lokowania i terminy lokowania, odpowiednie zaplanowanie salda zamknięcia dnia operacyjnego, lokowanie środków na ustalone kwoty i terminy, lokowanie środków na ustalone kwoty i terminy, prognozowanie płynności w oparciu o symulację stanu środków na rachunku bieżącym oraz w kasach,

Decyzje związane ze sterowaniem płynnością podejmowane są przez Zarząd Banku na podstawie analiz otrzymywanych od Zespołu Zarządzania Ryzykami i Analiz.

Ryzyko kapitałowe:

- Cele strategiczne zarządzania ryzykiem kapitałowym:

Celem strategicznym w zakresie zarządzania kapitałem jest zapewnienie odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu uznanych kapitałów własnych adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zwiększanie wysokości funduszy własnych,
- 2) zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitałów Tier I, Tier podstawowy I i TIER II.
- 3) odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia 575/2013 UE.
- 4) zarządzanie ryzykiem bankowym.

Poziom funduszy własnych powinien pozwolić na utrzymywanie łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie co najmniej 13,875%, współczynnika kapitału Tier I na poziomie co najmniej 10,875% oraz wskaźnika dźwigni finansowej (Kapitał T1/Portfel kredytowy) na poziomie co najmniej 4%.

Akceptowalny przez bank poziom ryzyka mierzonego ilościowo wartością kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich istotnych ryzyk występujących w jego działalności określony został w postaci limitów alokacji kapitału niezbędnego na pokrycie ryzyka.

Ryzyko	Limit FW [%]	Limit KW [%]
kredytowe	55	90 (KR)
rynkowe	2	4
operacyjne	8	15
koncentracji	0	0
stopy procentowej	5	10
płynności	0	0
cyklu gospodarczego	0	0
kapitałowe	0	0
strategiczne	0	0
modeli	0	0
pozostałe	0	0

FW – fundusze własne

KW – kapitał wewnętrzny

KR – kapitał regulacyjny

Ogólny profil ryzyka Banku.

W oparciu o założenia makroekonomiczne opracowano na 2017r. podstawowe wskaźniki charakteryzujące bieżące kierunki rozwoju Banku oraz ogólny poziom ryzyka. Wykonanie tych wskaźników na dzień 31.12.2017r. prezentuje poniższa tabela:

Wskaźniki finansowe	Wykonanie 31.12.2017	Plan 31.12.2017	Stopień realizacji planu
Należności od podmiotów niefinansowych i budżetu ogółem	52 519	54 670	96,07%
Lokaty międzybankowe	8 075	8 499	95,01%
Papiery wartościowe	17 454	8 504	205,24%
Depozyty terminowe	35 071	35 460	98,90%
Suma bilansowa	89 416	81 300	109,98%
Przychody	4 093	4 040	101,31%
Koszty	3 351	3 448	97,19%
Zysk/Strata brutto	742	592	125,34%
Zysk/Strata netto	744	592	125,68%
Wynik z tytułu odsetek	1 808	1 975	91,54%
Łączne kapitały	6 651	6 524	101,95%
Kapitał założycielski	5 877	5 904	99,54%
Kapitał podstawowy TIER 1 (CET1)	5 877	5 904	99,54%
Kapitał TIER 1	5 877	5 904	99,54%

Podstawowe wskaźniki akceptowalnego poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka:

	Wykonanie 31.12.2017r.	Założenia na 2017 rok
Adekwatność kapitałowa:		
Łączny współczynnik kapitałowy	14,18%	13,25%
Współczynnik kapitału Tier 1	14,18%	13,25%
Wskaźnik dźwigni finansowej	6,55%	min 4%
Współczynnik kapitałowy ryzyka kredytowego	12,88%	min 10%
Ryzyko kredytowe:		
Udział kredytów w sumie bilansowej	58,74%	max 78%
Średni wskaźnik LtV (bieżący)	22,93%	max 80%
Wskaźnik jakości aktywów	1,16%	max 4%
Udział aktywów o wadze ryzyka do 50% włącznie w aktywach ogółem	49,63%	min 30%
Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości rezerwami celowymi	60,25%	min 30%
Wskaźnik jakości kredytów	5,10%	max 10%
Ryzyko płynności:		
Udział środków płynnych w sumie bilansowej	39,17%	min 20%
Wskaźnik płynności bieżącej (M1)	0,39%	min 0,20%
LCR	2,53	min 1
NSFR	1	1
Poziom nadwyżki płynności	19 223 tys. zł	min 4 000 tys. zł.
Ryzyko stopy procentowej:		
Marża procentowa	2,28%	min 2,3%
Ryzyko operacyjne:		
Koszty ryzyka operacyjnego jako % Funduszy własnych Banku	0,48%	max 2%
Wskaźnik rotacji kadr	0,00	max 0,20
Ryzyko walutowe:		
Skala działalności walutowej jako % aktywów	0,01%	max 5%
Pozycja całkowita	9 tys.	max 114 tys.
Ryzyko biznesowe:		
ROA netto	0,83%	min 0,3%
C/I	61,60%	max 80%
Wskaźnik relacji wyniku finansowego brutto, skorygowanego o wynik z tytułu rezerw celowych, do sumy bilansowej	1,26%	min 0,7%

Opis systemu informacji zarządczej

W Banku Spółdzielczym w Pieńsku funkcjonuje system informacji zarządczej, zwany dalej SIZ, przyjęty Uchwałą Zarządu nr 87/2016 z dnia 29.12.2016 r. W ramach systemu SIZ wyróżnia się następujące rodzaje informacji:

- charakterze strategicznym dla Banku;
- dotyczące realizacji celów strategicznych i polityk Banku w zakresie zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej;
- dotyczące monitorowania poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka;
- ocena adekwatności kapitałowej;
- dotyczące oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku, uwzględniającej wykonanie planu ekonomiczno-finansowego, strukturę aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych, strukturę przychodów i kosztów, wyniki osiągnięte na każdym poziomie rachunku zysków i strat, uzyskane wskaźniki ekonomiczne, określające akceptowalny poziom ryzyka;
- realizacji zadań wynikających z regulacji zewnętrznych, w tym rekomendacji nadzorczych;
- dotyczące realizacji kontroli wewnętrznej i audytu Banku.

W realizacji informacji zarządczej uczestniczą następujące organy statutowe i komórki organizacyjne Banku:

- Rada Nadzorcza,
- Zarząd,
- Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz,
- Zespół finansowo-księgowy i sprawozdawczości,
- Zespół analityków kredytowych,
- Zespół organizacyjno-administracyjny,
- Stanowisko wiarygodności trudnych,
- Wydział depozytów i obsługi klienta,
- Stanowisko obsługi informatycznej,
- komórka ds. zgodności,
- ABI.

Bieżącą analizę poziomu ryzyka bankowego dokonuje Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz. Opracowane analizy dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka oraz adekwatności kapitałowej, przekazywane są Zarządowi według poniższych zasad:

- miesięcznie Zarząd otrzymuje zestawienie wskaźników ogólnego poziomu ryzyka Banku,
- w cyklach miesięcznych Zarząd otrzymuje analizę ryzyka płynności i stopy procentowej oraz minimalnego współczynnika wypłacalności w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczą ww. analizy;
- w zakresie poziomu ryzyka kredytowego, analiza kwartalna zostaje przekazana w terminie:
  - do 30 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza – analiza struktury, limitów, oraz poziomu rezerw celowych, przeprowadzenie testów warunków skrajnych,
  - do końca drugiego miesiąca po upływie kwartału w zakresie klasyfikacji ekspozycji kredytowych,
  - raz na pół roku do końca pierwszego miesiąca po zakończeniu półrocza – analiza ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
  - do 30 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza – analiza restrukturyzacji i windykacji kredytów zagrożonych;

- w zakresie ryzyka operacyjnego – analiza zostaje przekazana w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza;
- w zakresie ryzyka braku zgodności – analiza zostaje przekazana Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej raz w roku w terminie do dnia 20 stycznia;
- w zakresie adekwatności kapitałowej informacja dla Zarządu przekazywana jest do 20 dnia miesiąca następującego po kwartale, którego dotyczy;
- w zakresie ryzyka walutowego, z uwagi na nieznaczące zaangażowanie w działalność dewizową analizy sporządzane są kwartalnie – do 20 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza;
- raz w roku do końca stycznia – weryfikacja przyjętych procedur w zakresie zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową, w tym limitów, testów warunków skrajnych, planów awaryjnych, itp.

Zarząd uwzględniając dane uzyskiwane od komórek organizacyjnych składa Radzie Nadzorczej sprawozdanie z zakresu poziomu każdego rodzaju ryzyka występującego w Banku oraz adekwatności kapitałowej w cyklach:

- na każdym planowanym posiedzeniu Rady Nadzorczej – skróconą informację na temat ogólnego poziomu ryzyka (analiza wskaźników ogólnego poziomu ryzyka) oraz sytuacji finansowej Banku;
- co najmniej raz na pół roku – syntetyczną informację na temat realizacji strategii i polityk w zakresie zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową.

III. Informacje Banku Spółdzielczego w Pieńsku wynikające z art. 111a ustawy Prawo bankowe

Bank Spółdzielczy w Pieńsku jest uniwersalnym banielem spółdzielczym oferującym szeroki zakres usług, świadczonych na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych, zgodnie z zakresem określonym w Statucie. Bank ma siedzibę na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i nie prowadzi działalności poza jej terytorium.

W 2017 roku dochód Banku, liczony jako suma wyniku z tytułu odsetek, wyniku z tytułu prowizji i opłat, przychodów z udziałów lub akcji oraz pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych, wyniósł 2 950 tys. zł. Dochód ten pochodzi w całości z działalności prowadzonej na terenie Polski.

W 2017 r. stopa zwrotu z aktywów Banku, obliczona jako iloraz zysku/straty netto i sumy bilansowej, wyniosła 0,83%.

W 2017 r. Bank nie otrzymał wsparcia finansowego pochodzącego ze środków publicznych, w szczególności na podstawie ustawy z dnia 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym. Bank na podstawie art. 35 ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. z 2016 r. poz. 1926) otrzymał w dniu 19.04.2017 r. pomoc de minimis o wartości brutto 218 tys. zł. Pomoc została udzielona przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny w formie umorzenia całości pożyczki udzielonej na podstawie umowy N r 24/FRBS/2017 zawartej w dniu 6 lutego 2017 r.

W 2017 roku Bank Spółdzielczy w Pieńsku nie działał w holdingu, o którym mowa w art. 141f ust. 1 ustawy Prawo bankowe.

Na dzień 31.12.2017 r. zatrudnienie w Banku wynosiło 27 etatów.

Zarząd, jako organ Banku, powinien posiadać odpowiednie kwalifikacje (wiedzę i umiejętności), w szczególności Zarząd powinien posiadać wiedzę i umiejętności niezbędne do realizacji strategii

zarządzania ryzykiem. Członkowie Zarządu powinni mieć wiedzę, umiejętności i doświadczenie, odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków.

Zgodnie z Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Pieńsku, kandydat na członka oraz członek Zarządu powinien posiadać odpowiednie kwalifikacje oraz nieposzlakowaną opinię, niezbędne do pełnienia funkcji. Na ocenę odpowiedniości składa się ocena kwalifikacji i reputacji. Ocenie odpowiedniości podlega każdy z kandydatów/członków Zarządu oraz sam Zarząd, jako organ kolegialny. Każdy z kandydatów/członków Zarządu podlega indywidualnej ocenie kwalifikacji i reputacji. Rada Nadzorcza, na podstawie sprawozdania Komisji ds. odpowiedniości, dokonuje ocen odpowiedniości, których wyniki powinny zostać przedstawione na Zebraniu Przedstawicieli przed odbyciem głosowania dotyczącego przyjęcia rocznego sprawozdania z działalności Banku oraz głosowań w sprawie udzielenia absolutorium.

Indywidualna ocena kwalifikacji poszczególnych członków Zarządu obejmuje ustalenie, czy osoba oceniana posiada kwalifikacje niezbędne do sprawowania funkcji zarządczych (wiedza, umiejętności, doświadczenie). Ocena reputacji poszczególnych członków Zarządu obejmuje ustalenie, czy zaistniałe fakty i okoliczności mają wpływ na reputację Banku. Reputację członka Zarządu należy uznać za nieposzlakowaną, jeżeli nie uzyskano dowodów, że jest inaczej.

Ocena kolegialna Zarządu, działającego jako organ, obejmuje ocenę ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem oraz ocenę reputacji Banku, jako pochodnej działań członków Zarządu.

Pełnienie funkcji członka Zarządu powinno stanowić główny obszar aktywności zawodowej członka Zarządu. Dodatkowa aktywność zawodowa członka Zarządu, poza Bankiem nie powinna prowadzić do takiego zaangażowania czasu i nakładu pracy, aby negatywnie wpływała na wykonywanie funkcji członka Zarządu. Członkowie Zarządu Banku Spółdzielczego w Pieńsku nie zasiadali w Zarządach i Radach Nadzorczych innym podmiotów.

Wybór członków Rady Nadzorczej odbywa się zgodnie z zapisami Statutu Banku. Od kandydata na członka Rady Nadzorczej Banku oczekuje się spełnienia co najmniej jednego z niżej wymienionych kryteriów kwalifikacyjnych obejmujących:

- wykształcenie minimum średnie;
- w przypadku braku wykształcenia, o którym mowa wyżej, doświadczenie minimum 5 lat w pracy lub w uczestniczeniu w pracach organów zarządzających w instytucjach finansowych lub w prowadzeniu własnej działalności gospodarczej lub gospodarstwa rolnego;
- minimum doświadczenie w postaci jednej kadencji w organach nadzorczych Banku.

Od kandydata na członka Rady Nadzorczej wymaga się dobrej reputacji. Zgodnie z Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Pieńsku, kandydat na członka oraz członek Rady Nadzorczej powinien posiadać odpowiednie kwalifikacje oraz nieposzlakowaną opinię, niezbędne do pełnienia funkcji. Na ocenę odpowiedniości składa się ocena kwalifikacji i reputacji.

Ocenie odpowiedniości podlega każdy z kandydatów/członków Rady Nadzorczej oraz sama Rada Nadzorcza, jako organ kolegialny. Każdy z kandydatów/członków Rady Nadzorczej podlega indywidualnej ocenie kwalifikacji, jak również ocenie reputacji. O wynikach przeprowadzonych weryfikacji oświadczeń członków Rady Nadzorczej zawiadamiane jest Zebranie Przedstawicieli przed odbyciem głosowania dotyczącego przyjęcia sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej, a przy ocenie kandydatów na członków Rady Nadzorczej – przed wyborem Rady Nadzorczej.

Indywidualna ocena kwalifikacji poszczególnych członków Rady Nadzorczej obejmuje ustalenie, czy osoba oceniana posiada formalne kwalifikacje niezbędne do sprawowania funkcji nadzorczych (wiedza, umiejętności, doświadczenie). Ocena reputacji członków Rady Nadzorczej obejmuje ustalenie, czy zaistniałe fakty i okoliczności mają wpływ na reputację Banku. Reputację członka Rady Nadzorczej należy uznać za nieposzlakowaną, jeżeli nie uzyskano dowodów, że jest inaczej.

Ocena kolegiarna Rady Nadzorczej, działającej jako organ, obejmuje ocenę ostrożnego i stabilnego nadzoru nad zarządzaniem Bankiem oraz ocenę reputacji Banku, jako pochodnej działań członków Rady Nadzorczej.

Bank Spółdzielczy w Pieńsku deklaruje, że wymogi określone w art. 22aa ustawy Prawo bankowe zostały przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu Banku spełnione.

Członkowie Zarządu, Zarząd, Członkowie Rady nadzorczej, Rada Nadzorcza zostali ocenieni przez Komisję ds. odpowiedzialności. Komisje dokonały weryfikacji oświadczeń, które nie budziły zastrzeżeń. Indywidualna ocena poszczególnych Członków ustaliła, że każdy z Członków posiada kwalifikacje niezbędne do sprawowania funkcji zarządczych, tj. wiedzę, umiejętności i doświadczenie. Każdy z ocenianych Członków posiada nieposzlakowaną reputację.

Komisje dokonały też oceny kolegiarnej Zarządu i Rady Nadzorczej. Oceny kolegiarne obejmowały ocenę ostrożnego i stabilnego zarządzania bankiem oraz reputację Banku jako pochodnej działań Członków. Oceny wystawiono pozytywne.

IV. System kontroli wewnętrznej

W Banku Spółdzielczym w Pieńsku obowiązuje system kontroli wewnętrznej, który stanowi część systemu zarządzania. Bank projektując system zarządzania powinien zapewnić uzyskiwanie wymaganego poziomu:

- a) Skuteczności i efektywności działania;
- b) Wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- c) Przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem;
- d) Zgodności działania z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie realizacji ww. celów Banku. System kontroli wewnętrznej powinien być adekwatny i skuteczny, zapewniając:

- a) Prawidłowość procedur administracyjnych i księgowych, a także wiarygodną sprawozdawczość finansową oraz rzetelne raportowanie wewnętrzne i zewnętrzne,
- b) Zgodność działania z przepisami prawa oraz rekomendacjami nadzorczymi, a także regulacjami wewnętrznymi, w tym dotyczącymi zarządzania ryzykiem.

W celu odpowiedniego zaprojektowania systemu kontroli Bank:

- a) Identyfikuje istotne (kluczowe) procesy;
- b) Wskazuje, które procesy służą do osiągnięcia ww. celów;
- c) Projektuje i przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne istotnym (kluczowym) procesom.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej wyodrębnia się:

1. Funkcję kontroli, na którą składają się:
  - a) Mechanizmy kontroli realizowane w trakcie wykonywania transakcji, czynności, itd.
  - b) Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontroli wewnętrznej (weryfikacja i testowanie).
2. Komórkę do spraw zgodności mającą za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów tym zakresie;
3. Audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Audyt wewnętrzny jest działalnością niezależną i obiektywną, której celem jest przysporzenie wartości i usprawnienie działalności operacyjnej organizacji. Polega na systematycznej i dokonywanej w uporządkowany sposób ocenie procesów: zarządzania ryzykiem, kontroli i ładu organizacyjnego, i przyczynia się do poprawy ich działania. Pomaga organizacji osiągnąć cele dostarczając zapewnienia o skuteczności tych procesów, jak również poprzez doradztwo.

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany w sposób zapewniający funkcjonowanie trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomów.

Pierwszy poziom obejmuje:

- a) Stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka, a także mechanizmów kontrolnych w ramach działalności jednostek biznesowych, w tym zakresie operacyjnego zarządzania ryzykiem w Banku, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank
- b) Bieżące monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych.

Drugi poziom obejmuje:

- a) Działanie pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, zajmujących się zarządzaniem ryzykiem niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem; obejmuje stosowanie mechanizmów kontrolnych oraz bieżące monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów,
- b) Działalność komórki do spraw zgodności – obejmująca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka compliance, mechanizmów kontrolnych, a także bieżące monitorowanie stosowania mechanizmów kontrolnych związanych z compliance.

Trzeci poziom obejmuje Komórkę Audytu Wewnętrznego, działającą w ramach systemu kontroli wewnętrznej, zgodnie z przepisami prawa oraz Umową Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Na wszystkich trzech poziomach, Bank stosuje odpowiednio mechanizmy kontrolne.

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest dostosowany do ogólnego profilu ryzyka, tj. obejmuje w szczególności obszary obciążone wysokim ryzykiem. W szczególności do obszarów obciążonych ryzykiem w banku zalicza się działalność kredytową, obsługę klienta, rozliczenia, działalność kasowo-skarbcową, zarządzanie bankiem, bezpieczeństwo fizyczne i informatyczne oraz dbałość o wizerunek

V. Polityka wynagradzania.

Od dnia 01.01.2017 r. w Banku obowiązuje Polityka wynagradzania osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na poziom ryzyka w Banku Spółdzielczym w Pieńsku. Polityka została zweryfikowana w dniu 21.12.2017 r. Polityka jest dostępna na stronie www.bspiensk.pl. W Banku nie wyłoniono z Rady Nadzorczej Komitetu ds. wynagrodzeń. W 2017 r. Rada Nadzorcza nie obradowała w sprawie wynagrodzeń.

Informacje o sumie wypłaconych w 2017 roku wynagrodzeń pracownikom, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka.

	Stanowiska kierownicze	Stałe składniki	Zmienne składniki	Ilość osób	Odprawa emerytalna	Ilość osób
1.	Członkowie Zarządu	255.600,00	0,00	3	0,00	0